

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2011

VERONIKA DATLOVÁ

**TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ**

ŘECKÉ BOHYNĚ ZÍTŘKA - oděvní kolekce

**GREEK GODDESSES OF TOMORROW - fashion
collection**

2011

VERONIKA DATLOVÁ

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum:

Podpis:

ANOTACE

Řecké bohyně zítřka

Bakalářská práce se inspiruje odíváním řeckých bohyň a starověkým Řeckem. Rozebírá jednotlivé druhy oděvů, jejich postupné vyvíjení a současné parafráze. Poukazuje na dokonalost a lehkost šatů, které vyzdvihují linii ženského těla. Kolekce představuje modely, které vycházejí ze základní linie starověkého odívání a je dotvářena pomocí aranžování v duchu moderní nezávislé ženy. Oproti Antice, kdy byl nastolen řád v oblékání, se kolekce odpoutává a umožňuje volnost.

ANNOTATION

Greek Goddesses of Tomorrow

The bachelor thesis is inspired by clothing of Greek goddesses and ancient Greece. It discusses the individual types of clothing, their sequential development and contemporary paraphrase. It points out the perfection and simplicity in dress that emphasizes the female line of the body. The collection introduces models that come out from the basic line of ancient clothing and it is rounded by dressing in the spirit of the modern, independent woman. Unlike the antiquity, where a strict order was established, this collection breaks free and enables freedom.

Klíčová slova: Starověk, Řecko, Antika, bohyně, aranžování, šaty

Key words: antiquity, Greece, goddesses, arranging, dress

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Mgr. art. Zuzaně Veselé.

Dále děkuji fotografům Daniele a Matějovi, modelce Ivetě za spolupráci.

OBSAH

1 Úvod	9
2 Starověké řeck	10
3 Historie Řecka	10
3.1 Temné období.....	10
3.2 Archaické období	10
3.3 Klasické období	11
3.4 Helénistické období	11
3.5 Řecká kultura	12
3.5.1 Architektura	12
3.5.2 Malířství	13
3.5.3 Sochařství	14
4 Historie řeckého oděvu	15
4.1 Ženy	17
4.2 Muži	18
4.3 Materiály	19
4.3.1 Len	19
4.3.2 Vlna	19
4.3.3 Bavlna	19
4.3.4 Hedvábí	19
4.4 Druhy oděvů	20
4.4.1 Chitón	20
4.4.2 Chlamys	21
4.4.3 Chaina	21
4.4.4 Himation	21
4.4.5 Exómis	22
4.4.6 Peplos	23
5 Spodní prádlo	24

6 Pokrývka hlavy	24
6.1 Tholios	24
6.2 Petasos	24
7 Obuv	25
7.1 Sandály	25
7.2 Holínky	25
7.2 Kothurny.....	25
8 Ličení	26
9 Šperky	26
10 Barvy	26
11 Řecké bohyně	28
11.1 Athéna	28
11.2 Afrodita	29
11.3 Artemis	30
11.4 Deméter	31
11.5 Héra	32
11.6 Niké	33
12 Historická parafráze antického odívání	34
12.1 Mariano Fortun	34
12.2 Alix Gré	35
12.3 Nina Ricci	36
12.4 Sophia Kokosalaki	36
13 Popis kolekce, zkoušky aranžování	38
13.1 Materiály	39
13.2 Model č. 1	40
13.3 Model č. 2	42
13.4 Model č. 3	44
13.5 Model č. 4	46
13.6 Model č. 5	48
13.7 Model č. 6	50
13.8 Model č. 7	52
13.9 Model č. 8	54

14 Závěr	56
15 Použitá literatura	57
16 Seznam obrázků	58
17 Fotodokumentace	59

1 ÚVOD

Hlavním tématem této bakalářské práce je hledání lehkosti a dokonalosti v oděvech a kultuře řeckých bohyň. Základní část teoretické práce je studium starověkého odívání a jeho historická obměna. Je zde zpracována mytologie jednotlivých bohyň dle vlastního výběru. V návaznosti na teoretickou část byla zpracována kolekce vycházející ze základní linie řeckého oděvu a antické krásy bohyň.

Kolekci tvoří osm dámských dlouhých šatů. Modely nejsou střihově konstruovány, ale aranžovány přímo na figurínu, podle starověkých zvyklostí. Je zde použito minimálního šití. Dominantním prvkem šatů je řasení. Použitím více druhů materiálů je patrné odlišné chování při zpracování. Úkolem je zachytit jemnost a lehkost materiálu ovšem ne natolik, aby zakryla linii ženského těla. Barevnost se nese v jemných pastelových tónech.

Kolekce není vyhraněná konkrétní skupině, je určena pro všechny sebevědomé ženy, slečny a dámy.

2 Starověké Řecko

Období starověkého Řecka se pokládá za vznik současné moderní civilizace. Bylo centrem vzdělanosti a umění. Typickým prvkem byla krása a harmonie. Toto období trvalo od 8. století př .n. l. asi do 2. století př. n. l. Mělo velký vliv na jazyk, politiku, vzdělávání, filozofii, vědu a umění. Zájem o tuto kulturu byl v západní Evropě v průběhu renesance a klasicismu.

3 Historie Řecka

Řekové netvořili jednotný stát, ale jen městské státy. Kolem roku 2000 př. n. l. přišli do Řecka tři hlavní indoevropské kmeny Iónové, Achájové a Dórové. Starověké Řecko rozdělujeme na období temné 11.-8. století př.n.l., archaické 8.-5. století př. n. l., klasické 5.-4. století př. n. l. a helénistické 4.-2. století př. n. l.

3.1 Temné období

Počátek tohoto období je charakterizován kulturním úpadkem. Vládla tady šlechta. Rozvíjelo se zemědělství, řemesla a mořeplavby. Vznikla 1. řecká kolonizace na ostrovech v Egejském moři a v Malé Asii. Díky homérské době, která zde vznikla, se objevují veliké rozdíly v majetku což vedlo k otroctví.

3.2 Archaické období

Vládla rodová aristokracie. Sjednocovaly se malé řecké obce a vznikaly městské státy polis. V 8.-6. století př. n. l. proběhla velká řecká kolonizace. Příčinou kolonizace bylo hledání půdy, surovin a otroků. Kolonizovali se oblasti kolem Černého moře, Středomoří, jih Itálie, Sicílie a Španělska. „Nově

zakládáné osady byly spravovány z původních polis, které se staly mateřskými státy metropolis.”¹

Nejvýznamějšími polis neboly městy byly Sparta a Athény. Řekové uplatňovali své nadání pro výtvarné umění hlavně v sochařství a keramice, kterou zdobili červenofigurální nebo černofigurální malbou.

3.3 Klasické období

Bylo vrcholným obdobím řecké vzdělanosti a kultury. Docházelo zde k řecko-perským a peloponéským válkám. Po válkách docházelo k rozkvětu athénské demokracie.

3.4 Helénistické období

Moc získávala Makedonie, která chtěla ovládnout a sjednotit Řecko. V čele Makedonie stál Filip II. Po jeho smrti nedokončené plány uskutečnil jeho syn Alexandr Veliký. Vytvořil obrovskou říši a stal se vzorem pro středověké panovníky. Během jeho tažení se vliv řecké civilizace šířila do východních zemí. Po smrti Alexandra Velikého se říše rozpadla a Řecko ovládli Římané.

¹ [Starověké řecko. \[online\]. \[cit.2011-5-5\]. Dostupné z www.unium.cz/materialy/0/0/starovek-recko-m26784-p1.html](http://www.unium.cz/materialy/0/0/starovek-recko-m26784-p1.html)

3.5 Řecká kultura

3.5.1 Architektura

Při stavění měst se začaly budovat veřejné a obytné budovy a chrámy.

Rysy architektury spočívaly v různém použití sloupů jako nosného prvku. Byly zde tři druhy sloupů. Dórský s jednoduchou hlavicí bez patky, iónský s hlavicí zdobenou volutami a korintský s hlavicí bohatě zdobenou květinovými motivy. Stavby Akropolis v Athénách, Diův chrám v Pergamu, Artemidin chrám v Efesu, mauzoleum v Halikarnasu a Erechteion zdobený sloupy ve tvaru soch bohů.



obr. č. 1, chrám Erechteion, převzato z <http://www.robertphoto.arch/index.htm>

3.5.2 Malířství

Malby zdobily řecké stavby. Z malířství se však zachovaly pouze amfory s černofigurovými nebo červenofigurovými ornamenty a římské kopie nástěnných maleb v Pompejích. Významným malířem byl Apelles z kolofonu, působil na dvoře Alexandra Makedonského. Jeho nejznámějším obrazem byla Afrodité vynořující se z vln. Dalším malířem byl Polygnotos z Thasu, který s pomocníky vytvořil malované sloupořadí Stoá poikilé.



obr. č. 2, černofigurová amfora, převzato z www.ancient.eu

3.5.3 Sochařství

V archaickém období se vytvářely sošky bohů. Strnulé sochy Kúros chlapce a Kóre dívky. V klasickém období 5. a 6. století př. n. l. se tvořily sochy velkých až nadživotních rozměrů. Ctil s ideál krásy lidského těla. Největší socha Helia dosahovala výšky 37 metrů. Sochař Feidias vytvořil díla jako Palla Athéna Promachos, Pallas Athéna Parthenos ze zlata a slonoviny vysoká 10 metrů nebo sochu Dia také ze zlata a slonoviny vysoká 12 metrů. Praxiteles vytvořil vůbec první sochu nahé bohyně Afrodité Knidské.



obr. č. 3, Feidias sousoší Hestia, Artemis, Afrodité, převzato z www.snl.no

4 Historie řeckého oděvu

„Oděv Řeků, jak se vyhranil do své jedinečné, charakteristické podoby, dokonale určené, v proporcích harmonicky vyvážené, účelnou vhodnost a volnost tělesného pohybu repsektující, je šatem nestřiženým, kladeným.”² Řecký oděv na postavě přirozeně splýval a obkresloval linii těla. Informoval o bohatství, postavení a charakteru. Tvořil se až na postavě. Proporce řeckého oděvu byly vyvážené. Dodržovalo se hesla všeho s mírou. Nebyly zde žádné módní výstřelky. Tělo bylo pokládáno za zrcadlo dokonalosti živého organismu. U lidského těla a oděvu se hledal řád, proporce, symetrie a uspořádání.

U většiny oděvů se látka nestříhala ani nesešívala. V případě, že byl oděv sešitý, jednalo se pouze o boční švy. Pro jeho uchycení se používaly různé druhy spon. Spony se umísťovaly na ramena nebo na hrudník. Oděvy si byly velmi podobné, lišily se množstvím a způsobem řasení. Šíře plátna byla určena šířkou tkalcovského stavu.

Do Perikleovy doby se tkaniny i oděvy vyráběly doma. Běžně tuto činnost vykonávaly i vznešené ženy a bohyně. Později vznikaly specializované dílny. Několik míst proslulo výrobou drahých a kvalitních tkanin a oděvů v Patras a Korintu.

Na rozdíl od egyptských, levantských nebo perských barbarů se Řekové neoblékali okázale. Muži i ženy nosili prosté vlněné nebo lněné oděvy. U bohatých se zdobily šperky a doplňky. Obvykle bývaly ženy zahaleny od hlavy až na zem. Někdy si musely zahalovat i tvář, to však netrvalo dlouho. Mladí muži využívali každé příležitosti předvést svá dokonale vysportovaná těla. Nosili buď jen himation nebo chodili úplně nazí. V noci muži spali v oděvech, které nosili přes den, pouze si sundávali opasky.

Kalhoty se v Řecku nenosily. Byly považovány za oděv barbarů.

Bohatí lidé doplňovali své oděvy o zlaté a stříbrné šperky.

² Kybalová L., Dějiny odívání starověk, lidové noviny 1998, str.78



obr. č. 4, antické oděvy, převzato z www.gymji.cz



obr. č. 5, antické oděvy, převzato z www.gymji.cz

4.1 Ženy

Na rozdíl od mužů se ženy prezentovaly se zakrytými těly. Oblečení bylo od doby první řecké ženy Pandory důležitou součástí identity žen a majetku. Dámské oděvy se od pánských lišily barevností a hustotou řasení. Nosily chitón nebo peplos. Oba pláště nosily podkasané páskem.

Mimo domov se ženy musely zahalovat do himatia, aby nepřitahovaly zraky cizích mužů. Přestože někdo tvrdí, že se ve Spartě a Chiosu dívky nejen svlékaly na cvičení, ale i zápasily s chlapci na veřejnosti. Přinejmenším v Athénách zůstávaly slušné ženy doma a pěstovaly si bledší a jemnější pleť. Někdy si pleť vylepšovaly pudrem. Aristofanes naznačoval, že ženy, které se ukazovaly u vchodu na ulici byly považovány za pokušitelky. Jiní autoři považují za prostitutky ty ženy, které vstoupily do pánského pokoje kde se najedly a napily v mužské společnosti. Někteří proti této neevropské praxi protestovali. Tvrdili že jde o projev luxusu. Chudší občané si nemohli dovolit, aby jejich ženy byly celý den doma. Pokud žena byla dostatečně oblečená a nenápadná, mohla se vyhnout podezření. „Aristoteles říká, že v některých městech úředníci dohlíželi na ženy a na to, aby zůstávaly v uzavřeném prostoru.”³

V jedné komedii se vyčítá kurtizánám, že příliš vylepšují tvary svého těla. Boty na podpatcích, stahovací pás či stužky zplošťující břicho a vycpávky rozšiřující boky.

Rituální nevěsty nesoucí posvátné koše a mladé dívky zasvěcené Athéně, které se účastnily Panathénají, nosily nádherně zdobené šaty z drahých látek, zlato a šperky. V této souvislosti mělo odhalování erotický nádech. Odhalení nevěsty bylo rozhodujícím okamžikem athénské svatby. Docházelo k tomu pravděpodobně když byl ženich na oslavě v rodině nevěsty.

Když se objevila nová cizí móda, například perský plášť kandys v Athénách ve 4. století př. n. l., nosily jej obvykle ženy. Vzhledem k náročnosti šití a střihu se věnovala pozornost látce.

³ Osborne R., Dějiny klasického Řecka, Grada 2010, str.148

Dámské chitóny v Barauronu se lišily materiálem (konopí, len, vlna, hedvábí) barvou (žlutá, zelená, fialová a bílá) vzorem (pruhovaný, skvrnitý, lemovaný, zdobený) a stylem.

4.2 Muži

Muži a chlapci se svlékali, aby reprezentovali své město nebo svůj kmen na atletických soutěžích, válečných tancích a běhu s pochodněmi. Chudí muži získávali své svaly a opálení zemědělskými pracemi. Ti lépe postaveni formovali těla cvičením v gymnáziích - tělocvičnách. „Takové venkovní aktivity byly důkazem skutečného mužství, svobody a řecké národnosti.”⁴

Podle Xenofonta se Spartáané museli povinně udržovat v dobré kondici. Těla mužů se prý kontrolovala každých deset dní. Kdo odmítal zlepšovat svou fyzickou kondici mohl být vyhoštěn. Období přechodu mezi pubertou a třicátým rokem bylo dobou života, které byla věnována největší pozornost. Toto období se nazývalo Hébé, znamenalo rozkvět. V malířství a sochařství byli chlapci znázorněni s dospělým tělem bez vousů.

⁴ Osborne R., Dějiny klasického Řecka, Grada, str. 144

4.3 Materiály

4.3.1 Len

Spolu s vlnou patří k nejdůležitějším materiálům staršího období. Lněné plátno je velmi prodyšné přírodní a typické pro Antiku. Snadno se z něho řasí tuniky. Nevýhodou je příliš velká mačkavost. Ve světlých odstínech je tento materiál průsvitný.

4.3.2 Vlna

Byla spíše pro chladnější počasí. Barvila se pestrými barvami nebo byla bělena. V Athénách mělo zpracování vlny symbolickou hodnotu. Při narození dcery se pruh vlny připevňoval na dveře domu a ženy se podílely na Panathénajích tkaním nových šatů pro Athénu Polias. Podle mýtu, athénští občané pocházeli z kusu vlny, která byla oplodněna Héfaistem vpuštěným na Attickou půdu. Tam se z něho narodilo dítě Erichtonius. V jeho jméně je vlna a země.

4.3.3 Bavlna

Začala se používat od 5.století př.n.l. kdy byla dovezena z Indie.

4.3.4 Hedvábí

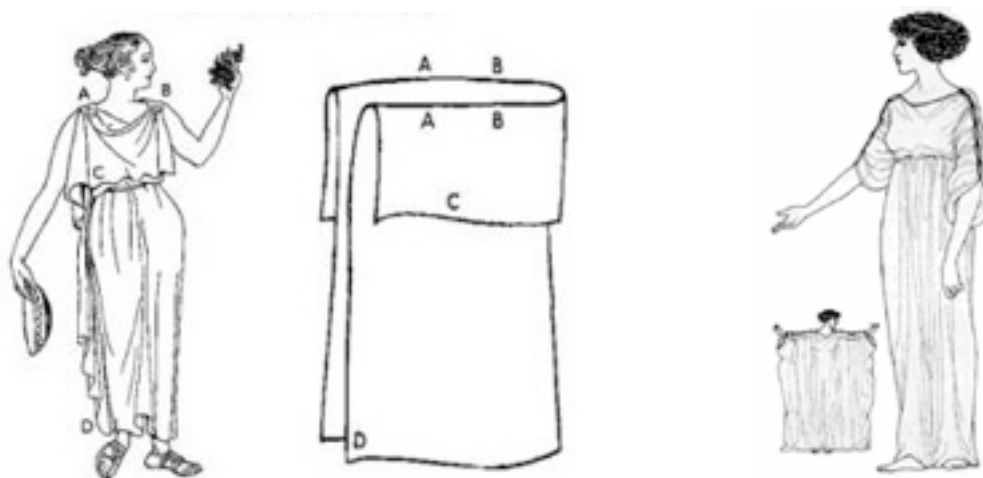
Ve 4. století př.n.l. byla zahájena výroba na ostrově Kos.

Jiné luxusní oděvy se dováželi z Egypta, Persie a Foinikie. Toto zboží si mohli dovolit jen bohatí lidé. Chudina nosila oděvy z horšího materiálu, nebarvené nebo vybělené vlněné plátno.

4.4 Druhy oděvů

4.4.1 Chitón

Byl základním oděvem, který se skládal ze dvou obdélníků. Ty byly sešité nebo sepnuté na bocích a ramenou. Jeho délka mohla být ke kolenům nebo lýtkům. Jednodušší verze se nosila upevněná na jednom rameni. Nosila se přepásaná zóné nebo širším koženým opaskem zvaným zóstér. Chitón se dal nosit společně s chlamidou nebo s delším himatiem. Na cesty byl zastrkován do opasků, aby nepřekážel při chůzi. Ženský chitón byl vždy bohatší než mužský. Nosil se na veřejnosti nebo jako pracovní i vojenský.



obr. č. 6, chitón, převzat z www.keywordpicture.com

obr. č. 7, chitón, převzat z webových stránek www.luchurpanie.cz

4.4.2 Chlamys

Chlamys byl obdélník obarvené látky velký 1,5 na 2,3 metru, nošen jako krátký plášť. Byl velmi mohutný a mohl nahrazovat bojový štít. Proto jej nosili hlavně bojovníci. Zapínal se sponou na rameni nebo na hrudníku. Přetrval až do středověku.



obr. č. 8, chlamys, převzato z www.luchurpanie.cz

4.4.3 Chlaina

Obdobný jako chlamys, jen se uchycoval za okraje látky.

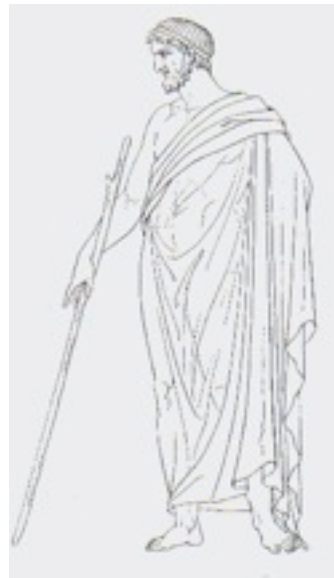
4.4.4 Himation

Základní typ tvoří látka 2 na 3 metry. Ovinovací svrchní oděv bez zapínání. Byl vyráběn z těžšího materiálu a přehazoval se na způsob pláště. Nosil se přes levé rameno nebo celá záda někdy zakrýval i hlavu. Díky

těžkému materiálu byly sklady mohutnější a tím oděv působil důstojněji. Nejčastěji ho proto nosili řečníci. V zimě sloužil také jako příkrývka. Prostý himation z hrubé vlny se nazývá tribón.



obr. č. 9, dámský himation, převzato z www.keywordpicture.com



obr. č. 10, pánský himation, převzato z www.keywordpicture.com

4.4.5 Exómis

Druh Chitónu určený pro otroky, pracovníky a vojáky. Spínal se na levém rameni a na levé straně zad aby ponechával pravou ruku volnou k práci.

4.4.6 Peplos

Ženský oděv. Na rozdíl od lehkého chitónu byl peplos zhotoven z těžkého dlouhého, zdříve vlněného pruhu látky. Později se zhotovoval ze šité látky, která byla zdobena. Používání peplu klesalo po objevení lnu. Lněná látka totiž umožňovala vytvořit volnější a ohebnější oděv. peplos tak byl rychle nahrazen chitónem.



obr. č. 11, peplos, převzato z www.keywordpicture.com

obr. č. 12, peplos, převzato z www.luchurpanie.cz

5 Spodní prádlo

Za spodní prádlo můžeme považovat různě ovíjené pruhy látek, které si ženy ovazovaly pod prsy pro jejich zpevnění hlavně při chůzi. Další ukázkou spodního prádla jsou stužky nebo pruhy látek ZONA, které se používaly k zploštění břicha.

6 Pokrývky hlavy

Řekové na pokrytí hlavy používali různé stužky a šály, nebo si přes hlavu přetahovali pláště. Pokrývky hlavy sloužily jako ochrana před sluncem nebo deštěm. Vavřínový věnec byl nezbytným doplňkem vítězů.

6.1 Tholios

Špičatý klobouk.

6.2 Petasos

Široký plochý klobouk.

7 Obuv

V Řecké módě měla obuv své místo. Často dotvářela celkový dojem. Boty se vyráběly z kůže, která se barvila červenou, černou nebo žlutou barvou a zdobila se ornamenty a kovovými ozdobami. Mužské a ženské boty se lišili zdobností. Nejčastěji se nosily sandály, řemínky se upevňovali k podrážce. Řemínky vedly mezi palecem a ukazováčkem, nebo byly omotané kolem celého lýtku. Kotník a patu zpevňovaly širší pruhy kůže. Různě vysoké byly boty uzavřené. Mohly mít volnou nebo prodlouženou špičku. Na zimu se do bot dávala plst nebo kožešina. V chladnějších dnech nosili hlavně vojáci a lovci vysoké uzavřené boty šněrované vpředu nebo jednoduchým převázáním nahoře u lýtku. Po domě většina lidí chodila bosa. Chudí a otroci chodili bez bot i venku. Ženy měli v oblibě pestrobarevné sandály nebo střevíce. Už ve starověku chtěly být ženy výšší. Pomáhaly si vložkami z korku nebo kůže, které si dávaly do bot.

7.1 Sandály

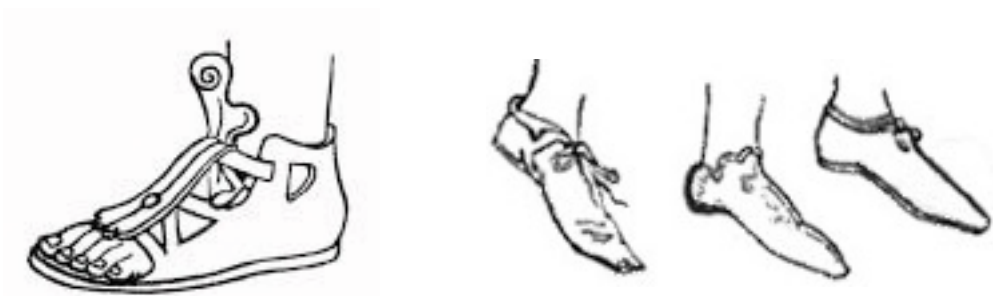
Byly tvořeny koženou podrážkou, která byla připevněna k noze pomocí řemínků. nosily se v celém středomoří. Rozlišovaly se jen způsobem vázání.

7.2 Holínky

Vyšší, vysoké nebo šněrovací boty. Nosili je poutníci, lovci a vojáci. Vysoké boty byly určeny hlavně pro jízdu na koni.

7.3 Kothurny

Z původně vysokých bot, které měly vysokou podrážku. Byla to obuv pro herce.



obr. č. 13, řecká vojenská obuv, převzato z webových stránek

www.ortotikaprotetika.cz

obr. č. 14, řecká obuv převzato z webových stránek www.luchurpanie.cz

8 Líčení

Ženy se zkrášlovaly pomocí zlatého a olovnatého pudru. Ten na jejich tváři vypadal lehce a přirozeně.

9 Šperky

Mezi šperky ve starověkém Řecku patřily vlásenky, náušnice, náhrdelníky, prsteny, spony a vějíře. Náhrdelníky a náušnice byly velmi komplikované. Muži jež nosili pečetní prsteny byly vykládané kameny.

10 Barvy

Již v Antice měly barvy svůj symbolický význam. Bílá barva byla vyhrazena aristokracii. Černá, purpurová, tmavě zelená a šedá patřila smutku. Oblíbené barvy byly světlé odstíny zelené, hyacintové a šafránové.

V archaickém období vládly vzorované a jasně barevné tkaniny. Později se šaty začaly dělat z jednobarevných látek, někdy ale měly barevný proužek nebo malý vzor na okraji. Ve 4. stol. př. n. l. se tento trend opět otočil. Do obliby se znovu dostaly vzorované tkaniny, materiály byly jemné a postava byla více odhalena.

11 Řecké bohyně

11.1 Athéna

Dcera nejvyššího boha Dia. Bohyně moudrosti, vítězné války, ochránkyně statečných mužů, práva, spravedlnosti a umění. Přes svůj původ, krásu a vznešenost se neprovdala a zůstala Athénou Panenskou.

Byla jednou z nejmocnějších bohyň. O její rady prosili moudří náčelníci. Řekové ji ctili jako Athénu ve zbroji, nebo Athénu vyzývající k boji. Chránila pouze ta města, kde v chrámu měli její sošku.

Athéňanům darovala olivu a založila řecké zemědělství, byla jeho ochránkyní. Naučila ženy přást a tkát. Muže naučila řemesla jako zlatnictví, kovářství a barvířství.



obr. č. 15, převzato z www.recko-nabozenstvi.borec.cz

11.2 Afrodita

Bohyně lásky, krásy, plodnosti a sexuální touhy. Díky své kráse byla jednou z nejmocnějších. Ikdyž byla manželkou boha Héfaišta, podlehl mnoha ostatním bohům, kterým porodila děti.

Její původ není jasný. podle Homéra byla dcerou boha Dia a podle Hésoida se zrodila z mořské pěny oplodněné bohem nebe Uranem.

Byla ztělesněním božské krásy a věčné mladosti. Dokázala být krutá i dobrosrdečná.

Měla řadu pomocníků jako byly Charitky bohyně půvabu, Hóry bohyně ročního období, Peithé bohyně lichotivého přemlouvání a Himera boha vášnivé touhy. Všemi velmi uctívaná. Byla poněkud nestálá a štěstí, které rozdávala nebylo věčné. Uměla milovat ale i nenávidět. Sama v lásce neměla moc štěstí a žádného z milenců si neudržela.



obr. č. 16, převzato z www.recko-nabozenstvi.borec.cz

11.3 Artemis

Byla další dcerou boha Dia. Sestra boha světla a slunce Apollóna. Bohyně lovu, zvěře, měsíčního světla, plodnosti a vládkyně přírody. Zůstala bohyní panenskou, která se nikdy neprovdala.

Chránila lesy, háje a pole a byla patronka Amazonek. Hlavní činností byl lov. Známa spíše jako tvrdá žena, často zasahující do lidských osudů.

Umělci ji zobrazovali s lukem a šípy obklopenou zvěřatý, hlavně s jelenem a laní. Oblečena do krátkého přepásaného oděvu, někdy se závojem přes hlavu.



obr. č. 17, převzato z www.recko-nabozenstvi.borec.cz

11.4 Deméter

Dcera Titána Krona a jeho manželky a zároveň sestry Rheie. Jedna z nejstarších bohyň plodnosti země a rolnictví. Deméter, jméno znamenající „matka”. Pečovala o plodnost země, učila lidi jak se starat a obdělávat pole. Založila rolnictví. Dala lidem zákony, kterými se měli řídit. Byla dárkyní tichého a klidného života.

V umění byla zobrazována s mateřskými rysy. Jejím symbolem byl věnec z klasů a košík s plody.



obr. č. 18, převzato z www.recko-nabozenstvi.borec.cz

11.5 Héra

Dcera Titána Krona a Rheie, sestra Deméter. Vládkyně nebes a ochránkyně manželství. Zeus ji odnesl na Olymp, kde se stala jeho manželkou, rovněž se tak stala nejvyšší bohyní a královnou nebes. Splodili spolu tři děti.

Svou věrností vůči svému muži se stala vzorem pro smrtelné ženy a ostatní bohyně. Zeus však byl pravým opakem, mezi smrtelnými ženami ale i bohyněmi měl spousty milenek.

Pečovala hlavně o posvátnost a stabilitu manželství. Pomáhala ženám při porodu. Dokázala měnit lidské podoby a jejími zbraněmi byly blesky, hromy, mlhy a bouře.

V umění byla zobrazována často, zejména na vázových malbách.



obr. č. 19, převzato z www.recko-nabozenstvi.borec.cz

11.6 Niké

Dcera Palláse a matky Styx. Bohyně vítězství. Jako jediná byla ze sourozenců uctívána. Jejím centrem byl chrám na Athénské Akropoli.

V umění byla zobrazována s velkými křídly, tím tvořila výjimku v antické mytologii. Ztvárněna byla i jako malá soška v rukou Dia nebo Athény což vyjadřovalo její uctívání nejen lidmi, ale bohy.

Mezi její symbolické předměty patřily hudební nástroje, věnce, květiny, šperky a džbány s vínem.



obr. č. 20, převzato z www.pantheon.org

12 Historické a současné parafráze antického odívání

„Móda průsvitných a splývavých tkanin s nařasenými střihy po Velké francouzské revoluci opět vyvolala ideál krásy, který se přibližoval antickým vzorem. Ale i ten byl přechodný. Celé devatenácté století stylizovalo ženskou siluetu do podivných tvarů, které se zdají být bizarními, protože jsou nepřírozené. Zbůsob odívání tohoto období je z hlediska pracnosti a údržby celkem absurdní.”⁵ K Antice se navrací hned několik období, mezi ně například patří Renesance, Empír a samozřejmě i dnes se mnoho návrhářů inspiroje.

Z jednotlivých návrhářů můžeme vzpomenout Mariana Fortuny, Paul Poirot, Alix Grés, Sophia Kokosalaki a Elie Saab a mnoho dalších.

12.1 Mariano Fortuny 1871 - 1949

Sám sebe považoval jen za malíře, byl však inženýrem, vynálezcem, fotografem, tiskařem, sběratelem a objevitelem. Experimentoval se sametem, hedvábím a novými postupy při potisku látky. Tvary ho nezajímali. Prvním dílem co vytvořil byl šál Knossos, závoj z potištěného hedvábí. Přišel na metodu trvalého plisování u hedvábí a subtilné barevné stínování. Tyto metody dodnes nejsou jasné, ale jeho modely tím získaly hodnotu muzejních artefaktů.

Vytvořil jedinečné šaty, které se staly nesmrtelné „Delfskou róbu” z plisovaného hedvábí. Pořizují si je ty nejnáročnější ženy. K sehnání jsou pouze na aukcích. Model Mariana z roku 1907 nevyšel nikdy z módy. Znalci jeho oděvy nazvaly uměleckým dílem.

Dělal šaty, které nic neukazují ani nic neschovávají. Podobu měly jako chitónové oděvy. Neměly žádné vycpávky a tvarující švy. Pouhá nařasená látka dlouhá až na zem. Model Delfos se stal ultimativní róbou moderních tanečnic jako Martha Grahamová nebo Isador Duncanová. Podle Fortunyho se orientovali Paul Poirot, Mary McFaddeu nebo Issey Miyake.

⁵ Lamarová M., Kybalová L., Estetika odievania pre stredné odborné učelište a stredné odborné školy, Slovenské pedagogické nakladateľstvo Bratislava, str. 19



obr. č. 21, „Delfská róba”, Seelingová Ch., *Století módy, Sloart*, 2000

12.2 Alix Grés 1899 - 1993

Působila pod jménem Madame Grés od roku 1942. Původně chtěla být sochařka.

Šaty začala řasit přímo na těle zákaznic. Látku stříhala bez předloh stejně jako její konkurentka Nina Ricci. Její většinou bílé šaty připomínaly řecké oděvy. Nedoplňovaly je žádné výšivky, dekorace nebo doplňky. Modely ze 30.let jsou moderní dodnes. V roce 1931 otevřela svůj první módní salon. Po celou dobu svého života ovlivnila celou řadu umělců.



obr. č. 22, večerní šaty Alix Grés, převzato z www.curetedobject.us

12.3 Nina Ricci 1883 - 1970

Původně italská švadlena, která své modely špendlila na těle. Měla ráda jemné barvy a vzory. Jejím oblíbeným vzorem byly květiny, které se stále vracely do jejích modelů v podobě tištěné nebo vyšíváné. Její šaty byly plné romantiky, ženskosti a elegance. Nositelky pocházely z vyšších řad. Ve 30. letech získávala stále více klientů. V 50. letech pokračoval ve vedení její syn Robert.

12.4 Sophia Kokosalaki

Úspěšná současná řecká návrhářka s vlastní značkou se sídlem v Londýně. Absolventka londýnské školy Central Saint Martins of art and design. Kariéru zahájila v časopise VOGUE. Získala cenu Elle Designer a cenu nadace pro módní umění roku 2002. V roce 2006 byla jmenována kreativní ředitelkou VIONNET domu módy, roku 2007 odstoupila, aby se mohla plně věnovat vlastní tvorbě.

Byla vybrána na design slavnostních oděvů na zahájení a ukončení Olympijských her v roce 2004 v Athénách. Její modely mají rysy klasické řecké drapérie. Největší specialitou jsou její práce s úplety a kůží.



obr. č. 23, Sophia Kokosalaki kolekce 2006, převzato z www.styleskilling.com

13 Popis kolekce

Tato práce se inspiruje řeckými bohyněmi a starověkým řeckým odíváním. Vychází ze základního oděvu, tedy obdélníkem látky. Kolekce je tvořena z lehkých materiálů, které lehce splývaví po těle. Šaty jsou špendleny přímo na figuríny. Metráž látky se postupně aranžuje na figurínu. Po dokončení jsou přebytky látky odstříhnuty. Není zde použito žádné stříhové řešení. Nejsou zde žádné švy stahující nebo formující postavu. Šaty lehce obkreslují linii těla a tak zachovávají jeho přirozenou siluetu. Mohou je nosit útlejší i silnější ženy.

Celá kolekce je vyvážená barvami a hustotou řasení. U světlejších látek je použito hustší a komplikovanější řasení. Barevnost tvoří čistě bílá, světle tyrkysová, oranžovo růžová, šedo hnědá a tmavě hnědá barva.

Modely nejsou určeny pro konkrétní skupinu, ale pro ženy které se nebojí vybočit z řad dnešní konfekce. Dodávají pocit nadvlády, volnosti a krásy, jakou měly v Antice bohyně. Zachycení volných spádů látky.

Většina oděvů je ovíjena kolem těla.

13.1 Materiály

Šatovka 96 % viskóza, 4 % elastan

Šatovka 97 % viskóza, 3 % elastan

Šatovka 100 % polyester

Šatovka 75 % polyester, 25 % hedvábí

Šatovka 100 % polyester

Model č. 1

Bílé dlouhé šaty. Dva cípy látky jsou vedeny za krk. Pod prsy nařaseny a spuštěny na zem. Uprostřed hrudníku spojené sešitím, čím vzniká nahuštění látky.



Aranžování ze zkouškového materiálu.



Model č. 2

Bílé dlouhé šaty přes jedno rameno.



Aranžování ze zkouškového materiálu.



Model č. 3

Světle tyrkysové dlouhé šaty.



Aranžování ze zkouškového materiálu.



Model č. 4

Oranžovo růžové dlouhé šaty na jedno rameno.



Aranžování ze zkouškového materiálu.



Model č. 5

Šedo hnědé dlouhé šaty.



Aranžování ze zkouškového materiálu.



Model č. 6

Šedo hnědé dlouhé šaty.



Aranžování ze zkouškového materiálu.



Model č. 7

Tmavě hnědé dlouhé šaty na jedno rameno.



Aranžování ze zkouškového materiálu.



Model č. 8

Tmavě hnědé dlouhé šaty na jedno rameno.



Aranžování ze zkouškového materiálu.



14 Závěr

Antické odívání, ke kterému se neustále vrací mnoho návrhářů nezůstane v zapomnění. Styl, který lahodí všem ženám a nijak je nehyzdí a netrasformují do nepřirozených tvarů nikdy nevyjde z módy.

Koncepce pro vytvoření kolekce moderní „bohyně“ se může zdát jako snadná věc, dokola opakující se stejné tvary, řasení a sklady. V dnešní době máme obrovský výběr materiálů a technik zpracování, ale i přes to, musíme přemýšlet o tom nejdůležitějším, a to o historii. Tam kde vše začalo a jak se postupně vyvíjelo. Tato práce je dokladem, že se žena může proměnit v bohyni s pouhým kusem dobře nařasené látky.

15 Literatura

Publikace

Ervin Hrych: Velká kniha bohů a bájných hrdinů, Regia, 1999

Kybalová Ludmila: Dějiny odívání, Lidové noviny, 1998

Neškudla Bořek: Encyklopedie řeckých bohů a mýtů, Libri, 2003

Zamarovský Vojtěch: Bohové a hrdinové antických bájí, Brána, 1996

Osborne Robin: Dějiny klasického Řecka, Grada, 2010

Chaline Eric: Řecko v roce 415 př. n. l., Volvox Globator, 2009

Seelingová Charlotte: Století módy, Slovart, 2000

Lamarová M., Kybalová L.: Estetika odievania pre stredné odborné učelište a stredné odborné školy, Slovenské pedagogické nakladateľstvo Bratislava, 1988

Mackenziová Mairi, ...ISMY, Jak chápat módu, Slovart, 2010

Internetové odkazy

<http://www.recko-nazenstvi.borec.cz/>

<http://recko.me/>

<http://www.vroma.org/>

<http://www.unium.cz/>

16 Seznam obrázků

- obr. č. 1, chrám Erechteion, převzato z <http://www.robertphoto.arch/index.htm>
- obr. č. 2, černofigurová amfora, převzato z www.ancient.eu
- obr. č. 3, Feidias sousoší Hestia, Artemis, Afrodité, převzato z www.sn1.no
- obr. č. 4, antické oděvy, převzato z www.gymji.cz
- obr. č. 5, antické oděvy, převzato z www.gymji.cz
- obr. č. 6, převzat z www.keywordpicture.com
- obr. č. 7, převzat z webových stránek www.luchurpanie.cz
- obr. č. 8, převzato z www.luchurpanie.cz
- obr. č. 9, převzato z www.keywordpicture.com
- obr. č. 10, převzato z www.keywordpicture.com
- obr. č. 11, převzato z www.keywordpicture.com
- obr. č. 12, převzato z www.luchurpanie.cz
- obr. č. 13, řecká vojenská obuv, převzato z webových stránek www.ortotikaprotetika.cz
- obr. č. 14, řecká obuv převzato z webových stránek www.luchurpanie.cz
- obr. č. 15, převzato z www.recko-nabozenstvi.borec.cz
- obr. č. 16, převzato z www.recko-nabozenstvi.borec.cz
- obr. č. 17, převzato z www.recko-nabozenstvi.borec.cz
- obr. č. 18, převzato z www.recko-nabozenstvi.borec.cz
- obr. č. 19, převzato z www.recko-nabozenstvi.borec.cz
- obr. č. 20, převzato z www.pantheon.org
- obr. č. 21, „Delfská róba”, Seelingová Ch., Století módy, Slovart, 2000
- obr. č. 22, večerní šaty Alix Grés, převzato z www.curetedobject.us
- obr. č. 23, Sophia Kokosalaki kolekce 2006, převzato z www.styleskilling.com

17 Fotodokumentace

















